

Στόχευση και απαιτήσεις για ενιαία Ευρωπαϊκή Άμυνα και ανταγωνιστική Αμυντική Βιομηχανία

Γράφει ο Αντιπρόεδρος (I) εα Θωμάς Χατζηθανασίου, MSc, Phd, Επίτιμος Δκτης ΔΑΕ, Γεν. Γραμματέας ΔΣ ΑΑΚΕ

Οι κρίσεις στην αυλή της Ευρώπης και οι γεωπολιτικές προκλήσεις στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, θέτοντας σε αμφισβήτηση την ειρήνη στην ευρύτερη περιοχή, έχουν δημιουργήσει ένα ευρύ πλαίσιο προβληματισμού και έντονη κινητικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Οι γεωπολιτικές εντάσεις που αναδεικνύονται από τους δύο πολέμους, στην Ουκρανία και στη Μέση Ανατολή, εντείνονται από τον έντονο τεχνολογικό ανταγωνισμό μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας, καθιστώντας τη θέση της ΕΕ αβέβαιη και προβληματική. Αυτά τα νέα δεδομένα αναγκάζουν την Ευρώπη να αναδιατάξει την υψηλή στρατηγική της και τους σχεδιασμούς της για την επιβίωσή της, αλλά και την περαιτέρω ανάπτυξή της, είτε πρόκειται για την άμυνα είτε για την αμυντική βιομηχανία της. Επίσης, οι τελευταίες επεκτατικές προκλήσεις του TRUMP, όσο «φαιδρές» και αν ακούγονται, δημιουργούν ακόμη μεγαλύτερο προβληματισμό και ανησυχία, ενώ υπαγορεύουν νέα ανάγκη για λήψη κρίσιμων πολιτικών αποφάσεων και απαιτούμενων μέτρων.

Ο προηγούμενος εφησυχασμός των Ευρωπαίων έχει μετατραπεί σε ανησυχία και προβληματισμό, όχι όμως σε τέτοιο βαθμό που να έχει δημιουργηθεί το αναγκαίο πλαίσιο ολιστικής και έγκαιρης απαιτούμενης προετοιμασίας προς αντιμετώπιση των έκτακτων καταστάσεων αλλά και των ενδεχόμενων απειλών. Παρόλα αυτά, στην ΕΕ έχει ανοίξει ένας διάλογος, μεταξύ άλλων, για την άμυνα και την αμυντική βιομηχανία. Μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία, αλλά και τις συνεχόμενες εμπλοκές στη Μέση Ανατολή, κερδίζει έδαφος η θέση ότι η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει την άμυνά της και την αμυντική της βιομηχανία.

Στην έκθεση Draghi, προμετωπίδα της οποίας είναι η ανάπτυξη και η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, καταγράφονται κίνδυνοι, απειλές και προτείνονται πολιτικές λύσεις, όπου έχουν ενσωματωθεί, μεταξύ άλλων, προβληματισμός και λύσεις για την άμυνα εν γένει.

Δυνατότητες Ευρωπαϊκής Αμυντικής Βιομηχανίας

Η Έρευνα, η ανάπτυξη, η καινοτομία και η παραγωγική δυνατότητα της ΕΕ, μέσω της Ευρωπαϊκής Αμυντικής Βιομηχανίας, υστερούν σε σύγκριση με τους άλλους διεθνείς παίκτες, όπως οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Κίνα κα.

Δυστυχώς, οι Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ) των Κρατών-Μελών (Κ-Μ) της ΕΕ στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό σε αμυντικές βιομηχανίες εκτός ΕΕ, γεγονός που δημιουργεί τεράστιες εξαρτήσεις από φορείς εκτός ΕΕ και περιορισμό της αυτονομίας τους με ότι αυτό συνεπάγεται στις δεσμεύσεις των χωρών και της ΕΕ εν γένει, αλλά και στην απομείωση οικονομικών διαθεσίμων της ΕΕ.

Έχουν επενδυθεί πολλά δισ. ευρώ στην άμυνα τα τελευταία χρόνια από τις ΕΔ των Κ-Μ και τα περισσότερα εξ αυτών έχουν φύγει εκτός ορίων της ΕΕ. Αν και η παραγωγική δυνατότητα της ΕΕ είναι υψηλού επιπέδου (παράγει αεροσκάφη, ελικόπτερα, πολεμικά πλοία, υποβρύχια, άρματα μάχης, μονάδες πυροβολικού, radar

κλπ), ίσου ή υψηλότερου των διεθνών ανταγωνιστών της, εντούτοις δεν υπάρχει ενιαία αμυντική πολιτική που να υπαγορεύει τις σχετικές δράσεις των κρατών της ΕΕ, δεν υπάρχει ενιαίο αμυντικό δόγμα, ενιαία στόχευση και ενιαίες απαιτήσεις για τις ΕΔ των χωρών της, καθώς και ενιαίος, ει δυνατόν, ευρωστρατός ή έστω πλαίσιο συνεργασίας των ΕΔ των Κ-Μ, που θα υπαγόρευαν το ενιαίο πλαίσιο αρχών, κανόνων και προδιαγραφών στοχεύοντας σε κοινά προϊόντα της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας.

Σήμερα, υπάρχει πανοπερμία διαφορετικών τύπων για το ίδιο οπλικό σύστημα στην ΕΕ, σε αντίθεση με τους ανταγωνιστές της. Αυτή η διαφορετικότητα δημιουργεί προβλήματα και κόστος στη χρήση και τη συντήρηση αυτών, ενώ η διαφυγή κονδυλίων εκτός ΕΕ δημιουργεί τεχνολογικές, οικονομικές και γεωπολιτικές εξαρτήσεις και αδυνατίζει τη στρατηγική αυτοτέλεια της ΕΕ. Η χώρα μας, στο μέτρο του δυνατού, στηρίζει την Ευρωπαϊκή προοπτική και αυτονομία, αν και τελευταία ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας με την εξαγγελθείσα ομογενοποίησή του σχεδιάζει να στερήσει ποσοστά της αυτονομίας αυτής σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αφού δρομολογεί την πώληση, μεταξύ άλλων, των Γαλλικών μαχητικών αεροσκαφών M2000-5 που διαθέτει η Πολεμική μας Αεροπορία με αμφίβολη στόχευση.

Συμπεράσματα-Προτάσεις

Ως εκ τούτου, για την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Αμυντικής Βιομηχανίας, απαιτούνται πρωτίστως κοινή πολιτική βούληση, κοινή αμυντική πολιτική και στρατηγική, κοινοί στόχοι και κοινές ή σχετικά όμοιες αμυντικές ανάγκες, συλλογική αντιμετώπιση των προβλημάτων στον αμυντικό τομέα σε επίπεδο Κ-Μ για την επίτευξη της απαιτούμενης αυτοτέλειας της ΕΕ, ώστε να στηρίζονται τα ευρωπαϊκά κεκτημένα, και πεποίθηση ότι αυτή (η αμυντική βιομηχανία) θα συμβάλει στην ενίσχυση της οικονομίας, αν πραγματικά υπάρχει η επιθυμία η ΕΕ να αυξήσει την ανταγωνιστικότητά της και να αποτελέσει έναν ισχυρό παίκτη παγκόσμιας εμβέλειας.

Ειδικότερα, η ΕΕ, αν όντως στοχεύει να μειώσει τις εξαρτήσεις της από τρίτους και να μεγιστοποιήσει την αυτονομία της, οφείλει:

- . Να θεσπίσει τις κατάλληλες διαδικασίες λήψης αποφάσεων στην πολιτική, στην οικονομία, στην τεχνολογία, στην αμυντική βιομηχανία και στην άμυνα και να εφαρμόσει τα απαραίτητα μέτρα υλοποίησής τους.

- . Να θεσπίσει ένα σχέδιο ενιαίας άμυνας, ενιαίας αμυντικής πολιτικής, κινητροδότησης για ενιαίες προμήθειες αμυντικού υλικού για τις ΕΔ των Κ-Μ από ευρωπαϊκές εταιρείες που χρησιμοποιούν σε μεγάλο ποσοστό ευρωπαϊκές πρώτες ύλες και εξαρτήματα, ενιαίο ευρωστρατό, παρά τις εγγενείς αδυναμίες της άμυνας και τις όχι και τόσο θετικές προσπάθειες του παρελθόντος, δεδομένου ότι οι απειλές είναι υπαρκτές, είτε απέναντι στην ενωμένη Ευρώπη (βλέπε Ρωσία) είτε απέναντι σε ένα μεμονωμένο κράτος (βλέπε Τουρκία).

- . Να θεσπίσει κανόνες-δεσμεύσεις περιορισμού στήριξης κρατών εκτός ΕΕ που απειλούν Κ-Μ της.

- . Να αναπτύξει τους κατάλληλους μηχανισμούς, ώστε να υποστηρίζει σε μεγαλύτερο ποσοστό τα μέσα που παράγει και χρησιμοποιεί, με σκοπό τη διατήρηση αυξημένων ποσοστών διαθεσιμότητας των οπλικών συστημάτων της, προκειμένου να καλύπτει τις ανάγκες διατήρησης της ευρωπαϊκής επικράτειας (προστασία των συνόρων της), κεκτημένων και κυριαρχικών δικαιωμάτων της, στο πλαίσιο των γεωπολιτικών

συμφερόντων της, για την υποστήριξη των κρατικών αναγκών, αλλά και των αντίστοιχων σε ενωσιακό επίπεδο.

. Να αναπτύξει μία κοινή αμυντική πολιτική αμυντικής βιομηχανίας και να αξιοποιήσει όλες τις παραγωγικές μονάδες των Κ-Μ της αμυντικής βιομηχανίας για ενίσχυση της οικονομίας και της αυτονομίας της. Όχι μόνο τις μεγάλες παραγωγικές μονάδες αμυντικού υλικού, κρατικές ή ιδιωτικές, των ισχυρών Κ-Μ, αλλά και τις μικρομεσαίες εταιρείες των ασθενέστερων οικονομικά και τεχνολογικά Κ-Μ, όπως η χώρα μας με τις δικές μας παραγωγικές μονάδες.

. Να επενδύσει περισσότερο στην έρευνα, την ανάπτυξη, την τεχνολογική καινοτομία, τις εξαγωγές για ισχυρή ανταγωνιστικότητα, με έμφαση τόσο στο κέντρο όσο και στην περιφέρεια της ΕΕ, σχηματίζοντας, όπου απαιτείται, ευέλικτες και στοχευμένες συμμαχίες-συνεργασίες μεταξύ των Κ-Μ σε βιομηχανικό-εμπορικό επίπεδο.

Στη χώρα μας, αν και ξοδεύουμε πολλά δισ. ευρώ για αμυντικές δαπάνες (περίπου 3% του ΑΕΠ), εντούτοις δεν στηρίζεται μέσω αυτών η Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία (EABI) αφού η συμπαραγωγή ή η ανάληψη υποκατασκευαστικού έργου είναι ελάχιστα. Μέσω των εταιρειών της EABI θα μπορούσαμε να στηρίζουμε τις δικές μας ανάγκες, αλλά και να εξαγάγουμε, δεδομένου ότι οι δυνατότητες της αμυντικής βιομηχανίας είναι μεγάλες.

Ως εκ τούτου, υπάρχει ανάγκη στήριξης και ενίσχυσης της EABI, συμμετοχής της σε ευρωπαϊκά προγράμματα ανάπτυξης και παραγωγής αμυντικού υλικού, με σκοπό την ενίσχυση της οικονομίας και της αυτονομίας των ΕΔ της χώρας μας. Αναγνωρίζουμε, βέβαια, μία σημαντική διαφορά σε τεχνολογικό επίπεδο μεταξύ της χώρας μας και της ΕΕ, αλλά έχουμε τη δυναμική να απαιτήσουμε συνεργασίες έστω σε μικρής έκτασης συμμετοχές, όπως η προηγούμενη συμμετοχή της EAB στη σχεδίαση και ανάπτυξη τμημάτων του UCAV nEUROn, συνεργαζόμενη με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και η εξαγγελθείσα συμμετοχή της EABI στο κοινό ευρωπαϊκό πρόγραμμα νέου ελικοπτέρου ENGRT (European Next Generation Rotorcraft Technologies), με χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας (EDF), που δύναται να ανταποκριθεί στις επιχειρησιακές απαιτήσεις της χώρας μας και να εξασφαλίσει ανταποδοτικό όφελος για την αμυντική βιομηχανία μας.

Ως χώρα, λοιπόν, πρέπει να πιέσουμε ώστε να ληφθούν σχετικές αποφάσεις σε επίπεδο ΕΕ, ώστε να συμμετέχει η χώρα μας στην παραγωγή ευρωπαϊκών προϊόντων μέσω συμπαραγωγών ή ανάληψης υποκατασκευαστικού έργου.

Γενικότερα, θεωρείται ως εθνική αναγκαιότητα και επείγουσα προτεραιότητα ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ολοκληρωμένης πολιτικής «επανάδρυσης» και «επανεκκίνησης» της EABI, στενά συνδεδεμένης με τον γενικότερο σχεδιασμό της οικονομικής ανάπτυξης και της πολιτικής άμυνας και ασφάλειας της χώρας.

Με σκοπό λοιπόν την ισχυροποίηση της θέσης της χώρας μας σε τεχνολογικό και γεωπολιτικό επίπεδο, κρίνεται επιτακτική και επιβεβλημένη η εφαρμογή μιας σειράς προτάσεων, από την πολιτική βούληση και τον στρατηγικό σχεδιασμό ενίσχυσης και αναβάθμισης του ρόλου της Αμυντικής Βιομηχανίας έως τη θέσπιση οργανωμένης πολιτικής, ώστε να επιτυγχάνονται ουσιαστικές βιομηχανικές επιστροφές στην EABI και τη συμμετοχή σε ευρωπαϊκά κοινοτικά προγράμματα ανάπτυξης και παραγωγής νέων προϊόντων αμυντικού υλικού.